

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

Tekst jednolity*

KSI.410.004.03.2021

Pan
Czesław Koziół
Dyrektor
Leśnego Banku Genów Kostrzyca
Miłków 300
58-535 Miłków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

* Uwzględniono zmiany wprowadzone uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z 10 lutego 2022 r.

P/21/051 – Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Leśny Bank Genów Kostrzyca ¹ , Miłków 300, 58-535 Miłków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Czesław Kozioł, dyrektor Leśnego Banku Genów Kostrzyca, od 1 lipca 2005 r. (akta kontroli str. 7)
Zakres przedmiotowy kontroli	Planowanie środków funduszu leśnego. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia kontroli, tj. do 7 października 2021 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Andrzej Szymczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/54/2021 z 30 lipca 2021 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: „LBG” lub „LBG Kostrzyca”.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność LBG Kostrzyca w zakresie planowania wydatków finansowanych ze środków funduszu leśnego w latach 2019-2021⁴. Również wydatkowanie środków funduszu, poza przypadkami wskazanymi poniżej, było prawidłowe.

NIK negatywnie natomiast ocenia działania LBG w okresie objętym kontrolą dotyczące kwalifikowania w koszty funduszu leśnego dodatkowej opieki medycznej (w zakresie fakultatywnym) w łącznej wysokości 9,3 tys. zł oraz organizacji/udziału imprez pracowniczych w łącznej wysokości 8,5 tys. zł. Ponadto krytycznie ocenić należy, w 2 z 6 badanych postępowań, stosowanie przepisów dotyczących zamówień publicznych. Zastrzeżenia NIK dotyczą:

- niewskazania języka w jakim mają być składane oferty (art. 41 pkt 10 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵);
- przyjęcia do oceny ofert, kryterium niezwiązanego z przedmiotem zamówienia (art. 241 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Planowanie środków funduszu leśnego

LBG Kostrzyca został utworzony na podstawie zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 grudnia 1995 r. w sprawie powołania Leśnego Banku Genów Kostrzyca, jako jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej wchodząca w skład Lasów Państwowych, stosownie do art. 32 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁸, dla ochrony zasobów genowych szczególnie cennych gatunków drzew, krzewów i roślin runa leśnego oraz udostępniania ich do badań naukowych i dla celów gospodarczych. Zasady funkcjonowania LBG Kostrzyca w okresie objętym kontrolą zostały określone w zarządzeniu Nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie zasad funkcjonowania Leśnego Banku Genów Kostrzyca⁹. Nadzór nad działalnością LBG Kostrzyca pełni Dyrektor Generalny Lasów Państwowych¹⁰ (§ 4 ust. 2). W ww. zarządzeniu Dyrektor Generalny LP wskazał zadania podstawowe LBG Kostrzyca polegające m.in. na: realizacji programu ochrony leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych oraz ochrony i zachowania kolekcji szczególnie cennych gatunków drzew, krzewów oraz zagrożonych i chronionych roślin, dziko występujących na terenie Polski; inwentaryzacji i dokumentowaniu różnorodności biologicznej zbiorowisk leśnych i nieleśnych na potrzeby ochrony ex situ metodami banku genów, realizacji programów ochrony ex situ zagrożonych gatunków drzew, krzewów i roślin runa leśnego i ich restytucji oraz innych programów wdrażanych przez dyrektora

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Do 30 czerwca 2021 r.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. – dalej: „uzp”.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. – dalej: „nuzp”.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1275 – dalej: „uol”.

⁹ B.I.L.P. Nr 8/9, poz. 95 ze zm. – dalej: „zarządzenie 55”.

¹⁰ Dalej: „Dyrektor Generalny LP”.

generalnego LP; współpracy naukowej w zakresie badań naukowych z ośrodkami w kraju i za granicą, za zgodą Dyrektora Generalnego LP; realizacji zadań dla jednostek organizacyjnych PGL LP i innych podmiotów, m.in. w zakresie: pozyskania, przygotowania do przechowywania oraz przechowywania materiału nasennego, przysposobienia nasion do siewu; oceny jakości nasion; produkcji preparatu mikoryzowego, produkcji materiału sadzeniowego z zebranego wcześniej materiału rozmnożeniowego.

Dodatkowo Dyrektor Generalny LP wskazał, że LBG Kostrzyca wykonuje zadania zlecone przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych¹¹ stanowiące część składową realizacji wspólnych przedsięwzięć wielu jednostek Lasów Państwowych, na podstawie zawieranych porozumień (§ 8 ust. 2), prowadzi rozrachunki wewnątrzinstytucjonalne z DGLP (§ 8 ust. 1), działa na podstawie planu rzeczowo-finansowego zatwierdzanego w drodze decyzji przez Dyrektora Generalnego LP, którego integralną częścią był roczny program działań przewidywanych do realizacji, który podlegał akceptacji przez Dyrektora Generalnego LP (§ 9 ust. 1 i 2) i pokrywa swoje koszty z przychodów uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług (§ 9 ust. 3).

(akta kontroli str. 33-45)

W dniu 20 lipca 2016 r. Dyrektor Generalny LP zawarł z dyrektorem LBG Kostrzyca porozumienie w sprawie zasad rozliczeń zadań realizowanych przez LBG¹². W porozumieniu wskazano, że LBG Kostrzyca prowadzi działalność dodatkową w rozumieniu § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe¹³ na podstawie rachunku ekonomicznego (§ 3 ww. rozporządzenia). W ww. porozumieniu DGLP zleciła do wykonania LBG Kostrzyca część składową realizacji wspólnego przedsięwzięcia wielu jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych obejmującą dotychczasową działalność LBG oraz usługę polegającą na wspomaganiu Dyrektora Generalnego LP w organizowaniu, planowaniu, koordynowaniu oraz nadzorowaniu różnych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w odniesieniu do ich działań wskazanych w przedmiotowym zarządzeniu.

LBG Kostrzyca oprócz wskazanej powyżej działalności prowadził inną działalność dodatkową, tj. usługi hotelowe oraz produkcja biopreparatu, na własny rachunek i własne ryzyko (§ 2 ust. 2 porozumienia). W celu rozgraniczenia w księgach rachunkowych działalności dodatkowej od innej działalności dodatkowej LBG Kostrzyca zakładało w każdym roku obrotowych oddzielne dla każdej z tych działalności pozycje planu (§ 2 ust. 1 porozumienia). Za realizację zadań zleconych w porozumieniu LBG Kostrzyca po zakończeniu każdego miesiąca, w terminie do 14 dni następnego miesiąca wystawiało fakturę na DGLP (§ 3 ust. 1 porozumienia). Do faktur LBG Kostrzyca każdorazowo załączała zestawienie poniesionych kosztów z funduszu leśnego w rozbiciu na zadania. DGLP, po dokonaniu weryfikacji i zaakceptowaniu wysokości należności, zgodnie z porozumieniem miała 7 dni na zapłatę (§ 3 ust. 2-7 porozumienia).

(akta kontroli str. 74A-74C, 1218-1288)

W zakresie zatwierdzania planu finansowo-gospodarczego LBG Kostrzyca, jako zakładu o zasięgu krajowym, nie został uporządkowany stan prawny na poziomie rozporządzenia RM. Zgodnie z § 2 pkt 4 ww. rozporządzenia przez zakład należy rozumieć jednostki organizacyjne LP, o których mowa w art. 32 ust. 4 uol, z kolei

¹¹ Dalej: „DGLP”.

¹² Dalej: „porozumienie”.

¹³ Dz. U. Nr 134, poz. 692 – dalej: „rozporządzenie RM”.

w § 6 ust. 2 wskazano, że plany finansowo-gospodarcze regionalnych dyrekcji (obejmujące m.in. plany zakładów) zatwierdzane są przez dyrektorów regionalnych dyrekcji. W związku ze zmianą wprowadzoną art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz zmianie niektórych ustaw¹⁴ – wykreślono ust. 4 z art. 32 oraz dodano pkt 4 w art. 32 ust. 2 wskazując, że w skład PGL LP wchodzi również inne jednostki nieposiadające osobowości prawnej¹⁵. Jednocześnie w art. 1 pkt 21 lit. c powyższej ustawy wskazano, że Dyrektor Generalny LP tworzy, łączy, dzieli i likwiduje jednostki organizacyjne o zasięgu krajowym, o których mowa w art. 32 ust. 2 pkt 4 oraz zgodnie z art. 1 pkt 21 lit b nadzoruje ich działalność. W ramach ww. nadzoru zgodnie z § 9 ust. 2 zarządzenia 55 Dyrektor Generalny LP zatwierdza w drodze decyzji plan finansowo-gospodarczy LBG Kostrzyca.

Dyrektor LBG Kostrzyca wyjaśnił, że nie występował do Dyrektora Generalnego LP w zakresie uregulowania otoczenia prawnego dotyczącego ww. zmian uol.

(akta kontroli str. 2371-2380)

Zarządzeniem Nr 8 Dyrektora Generalnego LP z dnia 15 lutego 2016 r.¹⁶ zawieszono zostało stosowanie zarządzenia Nr 1 Dyrektora Generalnego LP z dnia 31 stycznia 2012 r. w sprawie zasad i procedur postępowania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych w zakresie dysponowania środkami funduszu leśnego¹⁷. Mimo zawieszenia stosowania ww. zarządzenia, zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez Dyrektora LBG Kostrzyca, w zakresie planowania finansowo-gospodarczego postępował zgodnie z procedurami określonymi w zarządzeniu Nr 1.

Od 15 października 2020 r. LBG Kostrzyca stosowało Zarządzenie Nr 66 Dyrektora Generalnego LP z dnia 15 października 2020 r. w sprawie jednolitych zasad gospodarowania środkami funduszu leśnego w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych¹⁸.

Ponadto LBG Kostrzyca zapotrzebowanie na środki z funduszu leśnego zgłaszała na etapie budowania prowizoriów oraz planów finansowo-gospodarczych w oparciu o Zarządzenie Nr 10 Dyrektora Generalnego LP z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie zasad tworzenia planów finansowo-gospodarczych w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe¹⁹. Dodatkowo przy budowie planów finansowo gospodarczych stosowane były decyzje zarządcze Dyrektora Generalnego LP w sprawie wytycznych do planu zasadniczego.

(akta kontroli str. 2373-2380)

W okresie objętym kontrolą, w zakresie wewnętrznych uregulowań LBG Kostrzyca dotyczących środków funduszu leśnego, obowiązywał regulamin organizacyjny LBG Kostrzyca, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora LBG Kostrzyca nr 9/2018 z dnia 25 kwietnia 2018 r.²⁰ W § 7 ust. 2 regulaminu organizacyjnego wskazano, że Dyrektor LBG Kostrzyca kieruje całokształtem działalności LBG na zasadzie jednoosobowego kierownictwa i ponosi za nią odpowiedzialność. Zgodnie z § 26 ust. 1 ww. regulaminu, Główny Księgowy wykonuje zadania i ponosi odpowiedzialność w zakresie m.in. księgowania, finansów i planowania finansowo-gospodarczego. Ponadto do obowiązków Głównego Księgowego należy m.in. koordynowanie spraw związanych z finansowaniem działalności LBG,

¹⁴ Dz. U. Nr 54, poz. 349.

¹⁵ W obecnym stanie prawnym taką jednostką jest LBG Kostrzyca, jako zakład LP o zasięgu krajowym.

¹⁶ B.I.L.P. Nr 3, poz. 43.

¹⁷ B.I.L.P. Nr 3, poz. 28, ze zm. – dalej: „zarządzenie nr 1”.

¹⁸ B.I.L.P. Nr 11, poz. 90.

¹⁹ B.I.L.P. Nr 4, poz. 24 ze zm.

²⁰ DK.012.1.2.2018 – dalej: „regulamin organizacyjny”.

opracowywanie kompleksowego planu finansowo-gospodarczego LBG i nadzór nad jego wykonaniem oraz sporządzeniem analiz i korekt planu LBG. Zastępca Dyrektora LBG Kostrzyca odpowiada za całokształt strefy produkcyjnej i usługowej oraz kieruje pracą podległych mu zespołów, w tym koordynuje, nadzoruje oraz kontroluje opracowanie i realizację planów finansowo-gospodarczych podległych komórki organizacyjnych (§ 25 regulaminu organizacyjnego).

(akta kontroli str. 8-32)

W badanym okresie LBG Kostrzyca na potrzeby sporządzenia przez DGLP rocznego Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (w tym planu wydatków związanych z funduszem leśnym) corocznie przysyłał do DGLP roczny program przewidywanych zadań do realizacji (dla całej działalności LBG Kostrzyca) zawierający zadania główne, zadania oraz działania (bez wskaźników ilościowych), a także zadania LBG Kostrzyca w układzie kosztowym (ze wskazaniem sumy kosztów bezpośrednich, % podziału na podstawie kosztów bezpośrednich, zaokrąglony podział narzutu, wartość zadania oraz źródło finansowania kosztów) oraz zestawienie zbiorcze kosztów z rozbiem na koszty towarów i usług świadczonych na rzecz DGLP, finansowane z funduszu leśnego (w tym VAT należny) i oddzielne zestawienie dla kosztów finansowanych z wpłat działalności nadleśnictw (w tym VAT należny).

LBG Kostrzyca w latach 2019-2021, w trakcie budowania planu finansowo-gospodarczego w zakresie kosztów finansowanych ze środków funduszu leśnego planował w kwotach bez VAT należnego (pomimo, że na potrzeby planu finansowo-gospodarczego PGL LP podawano kwoty brutto), co wynikało z wytycznych stanowiących załącznik nr 2 do decyzji Dyrektora Generalnego LP w sprawie aktualizacji makro wskaźników do planu finansowo-gospodarczego PGL LP²¹.

(akta kontroli str. 124-133, 210-218, 262-270)

W zakresie planowania Główna Księgowa wyjaśniła: „(...) W planach finansowo-gospodarczych ujmowane są kwoty netto, ponieważ mamy prawo do odliczenia podatku VAT, dlatego w księgach rachunkowych księgowane są kwoty netto. Wartości wynagrodzeń są planowane łącznie z pochodnymi. W planach finansowo-gospodarczych LBG Kostrzyca są planowane środki na pokrycie zobowiązań podatkowych (podatek dochodowy) oraz pochodnych od wynagrodzeń.”

(akta kontroli str. 3158-3160)

W badanym okresie w rocznym programie działań przewidzianych do realizacji znajdowały się następujące zadania główne i zadania:

1. Realizacja „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew w Polsce na lata 2011-2035”:

1.1. Organizacja zbioru oraz przygotowanie do przechowywania z oceną jakości i analizami genetycznymi, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2021 m.in.: zakup i zbiór własny materiału rozmnożeniowego przeznaczonego na zasoby genowe (drzew, krzewów i roślin chronionych i zagrożonych), monitoring urodzaju nasion oraz weryfikacja występowania stanowisk roślin chronionych, prowadzenie baz danych dotyczących gromadzonego materiału rozmnożeniowego, przygotowanie nasion do przechowywania, ocena jakości nasion w trakcie przygotowania oraz weryfikacja genetyczna nasion z drzew matecznych sosny zwyczajnej.

²¹ Decyzja nr 19 z dnia 4 lutego 2019 r., decyzja nr 10 z dnia 7 lutego 2020 r., decyzja nr 10 z dnia 9 lutego 2021 r.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 2 352,5 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 2 721,8 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 2 990,0 tys. zł netto.

1.2. Przechowywanie zbioru z oceną jakości i analizami genetycznymi, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2021 m.in.: prowadzenie całokształtu spraw związanych z obrotem materiałem rozmnożeniowym (monitorowanie przechowywania, opracowywanie raportów, zestawień dokumentowanie wyników, wydanie materiału do oceny jakości, produkcji szkółkarskiej, analizy DNA, stratyfikacja, badania naukowe), ocena nasion w trakcie przechowywania, serwis merytoryczny aplikacji SILPweb Zasoby.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 1 706,0 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 2 056,3 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 2 225,0 tys. zł netto.

2. Zachowanie zasobów genowych metodą ogrodu botanicznego:

2.1. Utrzymanie Arboretum LBG Kostrzyca, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2021 m.in.: bieżącą pielęgnację, ochronę przed szkodnikami oraz obsługę Arboretum LBG Kostrzyca, nadzór nad pielęgnacją arboretum realizowaną przez firmę zewnętrzną, zakup i sadzenie nowych kolekcji roślin, prowadzenie geoinformatycznej bazy danych roślin, konserwacja infrastruktury.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 850,5 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 827,6 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 905,0 tys. zł netto.

2.2. Utrzymanie archiwów klonów LBG Kostrzyca, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2020 m.in.: bieżącą pielęgnację, ochronę przed szkodnikami oraz obsługę archiwum klonów, nadzór nad pielęgnacją archiwum klonów realizowaną przez firmę zewnętrzną, prowadzenie geoinformatycznej bazy danych roślin, konserwacja infrastruktury.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 263,3 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 222,9 tys. zł netto.

3. Weryfikacja genetyczna plantacji nasiennych, w ramach którego LBG Kostrzyca planował weryfikację genetyczną plantacji nasiennych w 3 nadleśnictwach w 2019 r. oraz w 2020 r. (w tym zbiór materiału do analizy z 2 nadleśnictw). W 2021 r. LBG Kostrzyca zaplanował prace laboratoryjne i opracowanie dokumentacji w 2 nadleśnictwach.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 199,6 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 401,6 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 463,0 tys. zł netto.

4. Działania badawczo-wdrożeniowe:

4.1. Identyfikacja molekularna oraz bankowanie wybranych gatunków roślin Puszczy Białowieskiej, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2020 m.in.: izolacja DNA, reakcja PCR dla 3 markerów genetycznych, sekwencjonowanie, dodatkowo w 2019 r. zaplanowano zlecenie sekwencjonowania nowej generacji, natomiast w 2020 r. zaplanowano weryfikację usługi sekwencjonowania nowej generacji, opracowanie klucza do identyfikacji barkodów, ocena jakości nasion.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 711,3 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 728,6 tys. zł netto.

- 4.2. Poszukiwanie odporności genetycznej jesionu wyniosłego, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w 2019 r. kontynuację prac związanych z identyfikacją genetyczną podstaw odporności osobników jesionu wyniosłego (prace związane z ogólnopolskim programem ochrony jesionu wyniosłego).

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 166,4 tys. zł netto.

- 4.3. Ocena jakości nasion – agar i konduktometria, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2020 podjęcie i badania w zakresie kiełkowania nasion sosny zwyczajnej na podłożu agarowym w celu wprowadzenia tego podłoża do międzynarodowych przepisów oceny nasion ISTA oraz w latach 2019-2021 podjęcie i badania w zakresie konduktometrycznej oceny nasion w celu opracowania zależności pomiędzy współczynnikiem wypływu elektrolitu z nasion, a ich zdolnością kiełkowania dla wybranych gatunków przechowywanych w LBG Kostrzyca.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 165,3 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 90,6 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 22,0 tys. zł netto.

- 4.4. Funkcjonowanie laboratorium zwierzęcego, w ramach którego LBG Kostrzyca zaplanowała w 2019 r. działania związane z rozpoczęciem funkcjonowania laboratorium zwierzęcego (rozwój działalności LBG Kostrzyca w kierunku przechowywania zwierzęcych zasobów genowych).

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 38,7 tys. zł netto.

- 4.5. Weryfikacja odporności osobniczej jesionu wyniosłego, w ramach którego LBG Kostrzyca zaplanował w 2021 r. m.in. prowadzenie baz danych osobników jesionu wyniosłego wytypowanych na podstawie cech fenotypowych pod kątem odporności na *Hymenoscyphus fraxineus*. W tym celu planowany jest wybór po 2-3 zdrowe drzewa w nadleśnictwach posiadających drzewostany lub źródła nasion jesionu wyniosłego z drzewostanów z objawami choroby. Wytypowane drzewa będą podlegać corocznej ocenie żywotności przez nadleśnictwa w okresie 4 lat (2021-2024), w celu wytypowania okazów utrzymujących żywotność wyjściową pod presją patogenu. Wytypowane drzewa mogą również stanowić podstawę ewentualnych badań genetycznych w celu uzupełnienia danych dotyczących cech odporności fenotypowych.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2021 r. kwotę 37,0 tys. zł netto.

- 4.6. Określenie możliwości przechowywania kriogenicznego plumul dębu bezszypułkowego, w ramach którego LBG Kostrzyca zaplanował w 2021 r. m.in. zbiór żołędzi dębu bezszypułkowego (po ok. 15 kg z 6 lokalizacji na terenie RDLP we Wrocławiu), przygotowanie ich do przechowywania i ocena ich jakości, przegląd literatury, izolację plumul i ocenę zawartości wody, optymalizację sposobu podsuszania plumul, sposobu krioprotekcji przed zamrożeniem, sposobu mrożenia i odmrażania.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2021 r. kwotę 385,0 tys. zł netto.

5. Czynna ochrona cietrzewia na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2021 m.in.: przyjmowanie materiału od nadleśnictw (w 2021 r. z 8 nadleśnictw – łącznie 730 prób), izolację DNA, reakcja PCR, genotypowanie osobników, tworzenie banku DNA cietrzewia oraz baz danych, monitorowanie genetyczne populacji cietrzewia.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 632,2 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 500,2 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 397,0 tys. zł netto.

6. Działania LBG Kostrzyca w zakresie miękkiego rozwoju pracowników, w ramach którego LBG Kostrzyca planował w latach 2019-2021 działania związane ze szkoleniami i doksztalcaniem pracowników oraz udziałem w konferencjach i warsztatach.

Na realizację ww. zadania LBG Kostrzyca zaplanował w 2019 r. kwotę 148,7 tys. zł netto, w 2020 r. kwotę 57,9 tys. zł netto, a w 2021 r. kwotę 102,0 tys. zł netto.

(akta kontroli str. 699-736, 751-761, 867-879, 2395)

W LBG Kostrzyca do planowania wydatków na potrzeby planów finansowo-gospodarczych wykorzystywany był system SILP stosowany w jednostkach LP, w którym zakładano pozycje planu wskazując grupy kosztów, kod SILP oraz wartość dla poszczególnych pozycji planu.

(akta kontroli str. 2536-2665)

Planowanie kosztów bezpośrednich odbywało się na podstawie opracowywanych przez komórki organizacyjne LBG Kostrzyca planów (w tym roboczo godzin) oraz agregowanie przez Zastępcę Dyrektora LBG Kostrzyca (w tym porównywane z wykonaniem z roku poprzednim).

Dodatkowo Dyrektor LBG Kostrzyca wyjaśnił, że: „Założenia zakresu zadań merytorycznych omawiane są na posiedzeniu Rady Naukowej LBG Kostrzyca, w których udział bierze właściwy merytorycznie kierownik komórki organizacyjnej Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (otrzymując informację nt. założeń ilościowych zadań merytorycznych oraz poziomu wykonywania zadań). Dodatkowo wskazane poniżej dane w zakresie zbiorów materiału rozmnożeniowego i jego przechowywania dostępne są dla Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych poprzez wewnętrzne systemy informatyczne (SILPterm, SILPweb Zasoby), rejestry prowadzone przez LBG Kostrzyca oraz bieżące raportowanie w zakresie planowanych i realizowanych zadań.”

(akta kontroli str. 2944-3142)

W latach 2019-2021 po uzgodnieniu z LBG Kostrzyca, wnioski o przydzielenie środków funduszu leśnego dla LBG Kostrzyca składał naczelnik Wydziału Hodowli Lasu DGLP. We wniosku o ujęcie czynności i zadań w planie wydatków funduszu leśnego złożonym w dniu 4 marca 2019 r. dla LBG Kostrzyca wnioskowano o kwotę 8 716,6 tys. zł na rok 2019, we wniosku z 10 marca 2020 r. dla LBG Kostrzyca wnioskowano o kwotę 9 530,3 tys. zł na rok 2020, a we wniosku z dnia 11 marca 2021 r. dla LBG Kostrzyca wnioskowano o kwotę 9 257,0 tys. zł na rok 2021. Podane kwoty były kwotami brutto.

W wyniku sesji weryfikacyjnej w DGLP w 2019 r. wnioskowana kwota została zwiększona o 182,8 tys. zł po uwzględnieniu wzrostu nagród o 4,0 tys. zł na etat²².

²² Na podstawie maila od Naczelnika Wydziału Analiz Ekonomicznych i Planowania DGLP z dnia 19 marca 2019 r.

W 2020 r. wnioskowana kwota została obniżona o 173,3 tys. zł w wyniku sesji weryfikacyjnej w DGLP. W 2021 r. wnioskowana kwota była równa kwocie uwzględnionej w Planie finansowo-gospodarczym PGL LP na rok 2021.

(akta kontroli str. 165, 761, 867-869, 2924-2943)

W latach 2020-2021 po sesji weryfikacyjnej w DGLP, LBG Kostrzyca otrzymywała mailowo od pracowników Wydziału Hodowli Lasu DGLP oraz w 2019 r. telefonicznie informację o wysokości wydatków funduszu leśnego (łącznie) na realizację zadań w ramach planu finansowo-gospodarczego PGL LP w poszczególnych latach.

(akta kontroli str. 697 i 698, 761)

Dyrektor Generalny LP zatwierdzał plan finansowo-gospodarczy LBG Kostrzyca w formie decyzji w sprawie zatwierdzenia planu zakładów o zasięgu krajowym²³. Załącznikami do decyzji były załączniki tabelaryczne: przychody, koszty, wynik (zał. nr 1), zadania finansowane ze środków budżetowych, źródeł zagranicznych, prognoza dochodów budżetu Państwa i obowiązkowe wpłaty ze sprzedaży drewna (zał. nr 2) – brak dla LBG Kostrzyca, finansowanie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji (zał. nr 3), zatrudnienie i wynagrodzenia (zał. nr 4), działalność zakładu (zał. nr 8), wykaz imprez pracowniczych do planu finansowo-gospodarczego PGL LP (zał. nr 12).

W poszczególnych latach przychody ogółem²⁴ zaplanowano w wysokości odpowiednio: w 2019 r. – 9 381,8 tys. zł, w 2020 r. – 9 728,9 tys. zł, a w 2021 r. – 9 494,0 tys. zł, natomiast koszty ogółem w wysokości odpowiednio: w 2019 r. – 9 331,8 tys. zł, w 2020 r. – 9 678,9 tys. zł, a w 2021 r. – 9 444,0 tys. zł. Podane kwoty były kwotami netto. W decyzjach tych nie wskazywano w oddzielnej pozycji kwoty zaplanowanych wydatków środków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 428-436, 498-504, 632-638)

Po zatwierdzeniu planu finansowo-gospodarczego LBG Kostrzyca decyzją Dyrektora Generalnego LP, Dyrektor LBG Kostrzyca wydawał zarządzenia w sprawie wprowadzania do stosowania planów finansowo-gospodarczych LBG Kostrzyca²⁵, stanowiących załącznik do zarządzeń. Wskazane w ww. planach kwoty kosztów finansowanych z funduszu leśnego były zgodne z zatwierdzonymi w zarządzeniach Dyrektora Generalnego LP.

(akta kontroli str. 389-398, 484-496, 589-601)

W planach finansowo-gospodarczych obowiązujących w latach 2019-2021 zatwierdzonych decyzjami Dyrektora Generalnego LP (wskazanych w przypisie nr 23) nie wyszczególniono wysokości wydatków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 428-433, 498-504, 632-638)

Wysokość wydatków funduszu leśnego LBG Kostrzyca została ujęta w planach finansowo-gospodarczych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych odpowiednio: w 2019 r.²⁶ w kwocie 7 235,3 tys. zł netto

²³ Decyzja nr 49 z dnia 26 kwietnia 2019 r. (B.I.LP Nr 5, poz. 69), decyzja nr 40 z dnia 30 kwietnia 2020 r. (B.I.LP. Nr 6, poz. 51), decyzja nr 37 z dnia 30 kwietnia 2021 r. (B.I.LP Nr 6, poz. 64).

²⁴ Składają się z: przychodów za usługi świadczone na rzecz DGLP (finansowane z funduszu leśnego oraz z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw), przychody z działalności dodatkowej oraz przychody operacyjne.

²⁵ Zarządzenie Nr 12/2019 z dnia 30 kwietnia 2019 r. (F.0301.03.2019), Zarządzenie Nr 8/2020 z dnia 7 maja 2020 r. (F.0301.3.2020), Zarządzenie Nr 13/2021 r. z 6 maja 2021 r. (F.0301.1.2021).

²⁶ Zarządzenie Nr 23 z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na 2019 rok (B.I.LP. Nr 5, poz. 61).

(8 899,4 tys. zł brutto), co stanowiło 77,5% planowanych kosztów, w 2020 r.²⁷ w kwocie 7 607,3 tys. zł netto (9 357,7 tys. zł brutto), co stanowiło 78,2% planowanych kosztów, a na 2021 r.²⁸ w kwocie 7 526,0 tys. zł netto (9 257,0 tys. zł brutto), co stanowiło 79,3% planowanych kosztów.

LBG Kostrzyca do planowanych kosztów bezpośrednio-wytwórczych funduszu leśnego zaplanowano narzut (koszty działalności ogólnogospodarczej, pozostałe koszty administracyjne, koszty funkcjonowania służby leśnej w LBG Kostrzyca), które wyniosły odpowiednio: w 2019 r. w wysokości 2 531,7 tys. zł netto, co stanowiło 35,0% zaplanowanych wydatków z funduszu leśnego, w 2020 r. w wysokości 2 595,9 tys. zł netto, co stanowiło 35,9% zaplanowanych wydatków z funduszu leśnego, a w 2021 r. w wysokości 2 551,6 tys. zł netto, co stanowiło 33,7% zaplanowanych wydatków z funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 391, 419, 486, 528, 591, 623, 2561, 2611, 2529, 2635)

W latach 2019-2021 LBG Kostrzyca nie wnioskował do Dyrektora Generalnego LP o zmianę planu finansowo-gospodarczego.

(akta kontroli str. 2391)

W okresie objętym kontrolą LBG Kostrzyca uczestniczył w realizacji projektu rozwojowego LP pn. „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce”, uruchomionego przez Dyrektora Generalnego LP. Dwa zadania wskazane do realizacji przez LBG Kostrzyca w 2018 r.²⁹, realizowano od 2019 r. do dnia zakończenia kontroli, w ramach środków planowanych na etapie budowy prowizorium planu LBG Kostrzyca, a jako źródło finansowania wskazano fundusz leśny.

(akta kontroli str. 704-911, 919-927)

Dyrektor LBG Kostrzyca w zakresie wpływu na zlecone zadanie wyjaśnił: „(...) Wpływ Dyrektora LBG Kostrzyca na wysokość finansowania projektu dotyczy procedury opracowania planów finansowo-gospodarczych LBG Kostrzyca, z uwzględnieniem danych nt. liczby próbek planowanych do przekazania przez inne jednostki biorące udział w projekcie.”

(akta kontroli str. 2894-2897)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania LBG Kostrzyca w zakresie planowania środków funduszu leśnego.

OBSZAR

2. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

Opis stanu
faktycznego

LBG Kostrzyca wydatkował z funduszu leśnego w 2019 r. kwotę 6 688,3 tys. zł netto (co stanowiło 80,8% wszystkich wydatków), w 2020 r. kwotę 5 982,4 tys. zł netto (co stanowiło 92,4% wszystkich wydatków), a w 2021 r.³⁰ kwotę 2 869,2 tys. zł netto.

²⁷ Zarządzenie Nr 27 z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na 2020 rok (B.I.LP. Nr 6, poz. 46).

²⁸ Zarządzenie Nr 29 z dnia 30 kwietnia 2021 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na 2021 rok (B.I.LP. Nr 6, poz. 54).

²⁹ Pismo z dnia 23 lipca 2018 r. oraz decyzja Nr 152 Dyrektora Generalnego LP z dnia 14 sierpnia 2018 r. zmieniająca decyzję nr 6 Dyrektora Generalnego LP z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie realizacji projektu rozwojowego LP pt. „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce” (B.I.LP. Nr 8/9, poz. 146).

³⁰ Do 30 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 1204, 2395)

W latach 2018-2020 LBG Kostrzyca nie wykorzystał z funduszu leśnego łącznie kwoty 2 438,6 tys. zł netto w stosunku do zaplanowanych wydatków, z czego w 2018 r. kwoty 266,7 tys. zł netto (kwotowe wykonanie planu w podzadaniach od 47,1% do 114,4%), w 2019 r. kwoty 546,8 tys. zł netto (kwotowe wykonanie planu w podzadaniach od 24,2% do 112,6%), a w 2020 r. kwoty 1 625,1 tys. zł netto (kwotowe wykonanie planu w podzadaniach od 33,2% do 91,5%).

Zastępca Dyrektora LBG Kostrzyca w kwestii niewykorzystania środków pochodzących z funduszu leśnego względem planu wyjaśnił, że: „(...) Rozbieżności w wykonaniu w stosunku do planu wynikają z zakresu działań realizowanych w danym roku, przy czym uzależnione jest to często od warunków przyrodniczych, niemożliwych do przewidzenia na etapie sporządzania planu. (...)”.

(akta kontroli str. 2384-2395)

Zgodnie z porozumieniem zawartym z Dyrektorem Generalnym LP, LBG Kostrzyca w latach 2019-2021, nie otrzymywał prefinansowania zadań realizowanych ze środków pochodzących z funduszu leśnego (§ 3 ust. 1 porozumienia). LBG Kostrzyca otrzymywał od DGLP zwrot poniesionych kosztów po zakończeniu danego miesiąca i po wystawieniu faktury miesięcznej, w związku z powyższym niewykorzystane środki pochodzące z funduszu leśnego pozostawały w dyspozycji Dyrektora Generalnego LP.

(akta kontroli str. 74A-74C)

Zastępca Dyrektora LBG Kostrzyca wyjaśnił, że: „Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych w kontrolowanym okresie nie kwestionowała wysokości wystawionych faktur (...)”.

W badanym okresie LBG Kostrzyca wystawiło wszystkie faktury miesięczne z zachowaniem 14-dniowego terminu. Spośród 30 faktur miesięcznych LBG Kostrzyca dokonała korekt 4 faktur³¹. Zastępca Dyrektora LBG Kostrzyca wyjaśnił, że korekty faktur wynikały ze stosowanej w Lasach Państwowych zasady memoriału.

(akta kontroli str. 1218-1288, 2386)

Zastępca Dyrektora LBG Kostrzyca wyjaśnił, że na niewykonanie kosztów z funduszu leśnego w planie finansowo-gospodarczym LBG Kostrzyca miały wpływ:

1. „W 2018 r.:

- ograniczenie lub rezygnacja z usług zewnętrznych, ograniczenie kosztów wynagrodzeń, a także kosztów narzutu, co wpłynęło na ostateczne rozliczenie podzadań;
- zmiana metody sekwencjonowania z NGS na metodę Sangera oraz rezygnacja z usługi założenia strony internetowej na rzecz pracy pracowników LBG Kostrzyca w podzadaniu „Identyfikacja molekularna oraz bankowanie wybranych gatunków Puszczy Białowieskiej”;
- brak uzgodnień w ramach komitetu ISTA dot. Przesyłania próbek do testów na podłożu agarowym w stosunku do podzadania „Ocena jakości nasion – agar i konduktometria”;

2. W 2019 r.:

³¹ Za miesiące: luty 2020 r. o kwotę +79,7 tys. zł, grudzień 2020 r. o kwotę +84,8 tys. zł, styczeń 2021 r. o kwotę +28,8 tys. zł, luty 2021 r. o kwotę +196,4 tys. zł

- ograniczenie lub rezygnacja z usług zewnętrznych, ograniczenie kosztów wynagrodzeń, a także kosztów narzutu, co wpłynęło na ostateczne rozliczenie podzadań;
- w podzadaniu „Przechowywanie z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe” przede wszystkim z ograniczenia kosztów zużycia ciekłego azotu w związku z budową nowego systemu kriogenicznego;
- brak uzgodnień w ramach komitetu ISTA dot. Przesyłania próbek do testów na podłożu agarowym w stosunku do podzadania „Ocena jakości nasion – agar i konduktometria”;

3. W 2020 r.:

- niewykonanie kosztów narzutu (koszty administracyjne, służby leśnej i administracji), co miało wpływ również na niewykonanie poszczególnych zadań;
- ograniczenie kosztów wynagrodzeń, z powodu m.in. korzystania przez pracowników LBG Kostrzyca z zasiłków opiekuńczych na dzieci oraz ograniczenie kosztów delegacji;
- ograniczenie pozostałych zakupów, wstrzymanie remontów.”

(akta kontroli str. 3143-3145)

W 2020 r. Dyrektor Generalny LP wystosował pismo do dyrektorów Regionalnych Dyrekcji LP oraz kierowników zakładów polecając wstrzymanie do odwołania wydatków na nakłady i zakupy, ograniczenia nakładów wydatków administracyjnych, zatrudniania oraz bieżącego monitoringu płynności finansowej.

(akta kontroli str. 2396 i 2397)

W LBG Kostrzyca nie wystąpiły niedobory, o których mowa w art. 58 ust. 1 uol.

LBG Kostrzyca realizował w latach 2019-2021 wszystkie zadania ze środków pochodzących z funduszu leśnego w ramach wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP.

(akta kontroli str. 419, 424, 486, 528, 591, 623)

W roku 2019 LBG Kostrzyca wydatkował środki funduszu leśnego na realizację 11 zadań zebranych w 6 zadań głównych:

1. Realizacja „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew w Polsce na lata 2011-2035” – wydatkowano kwotę 4 158,2 tys. zł netto, w tym:
 - 1.1. Organizacja zbioru oraz przygotowanie do przechowywania z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe – wydatkowano kwotę 2 555,6 tys. zł netto;
 - 1.2. Przechowywanie z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe – wydatkowano kwotę 1 602,6 tys. zł netto;
2. Zachowanie zasobów genowych metodą ogrodu botanicznego – wydatkowano kwotę 1 013,9 tys. zł netto, w tym:
 - 2.1. Utrzymanie Arboretum LBG Kostrzyca – wydatkowano kwotę 811,2 tys. zł netto;

- 2.2. Utrzymanie archiwów klonów LBG Kostrzyca – wydatkowano kwotę 202,7 tys. zł netto;
3. Weryfikacja genetyczna plantacji nasiennych (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 224,8 tys. zł netto;
4. Działania badawczo-wdrożeniowe – wydatkowano kwotę 810,5 tys. zł netto, w tym:
 - 4.1. Identyfikacja molekularna oraz bankowanie wybranych gatunków roślin Puszczy Białowieskiej – wydatkowano kwotę 650,7 tys. zł netto;
 - 4.2. Poszukiwanie odporności genetycznej jesionu wyniosłego – wydatkowano kwotę 40,3 tys. zł netto;
 - 4.3. Ocena jakości nasion - agar i konduktometria – wydatkowano kwotę 105,0 tys. zł netto;
 - 4.4. Funkcjonowanie laboratorium zwierzęcego – wydatkowano kwotę 14,5 tys. zł netto;
5. Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 438,9 tys. zł netto;
6. Działania LBG Kostrzyca w zakresie miękkiego rozwoju pracowników (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 42,0 tys. zł netto.

W roku 2020 LBG Kostrzyca wydatkował środki funduszu leśnego na realizację 9 zadań zebranych w 6 zadań głównych:

1. Realizacja „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew w Polsce na lata 2011-2035” – wydatkowano kwotę 4 024,6 tys. zł netto, w tym:
 - 1.1. Organizacja zbioru oraz przygotowanie do przechowywania z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe – wydatkowano kwotę 2 194,7 tys. zł netto;
 - 1.2. Przechowywanie z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe – wydatkowano kwotę 1 830,0 tys. zł netto;
2. Zachowanie zasobów genowych metodą ogrodu botanicznego – wydatkowano kwotę 787,3 tys. zł netto, w tym:
 - 2.1. Utrzymanie Arboretum LBG Kostrzyca – wydatkowano kwotę 630,0 tys. zł netto;
 - 2.2. Utrzymanie archiwów klonów LBG Kostrzyca – wydatkowano kwotę 157,2 tys. zł netto;
3. Weryfikacja genetyczna plantacji nasiennych (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 367,5 tys. zł netto;
4. Działania badawczo-wdrożeniowe – wydatkowano kwotę 429,8 tys. zł netto, w tym:
 - 4.1. Identyfikacja molekularna oraz bankowanie wybranych gatunków roślin Puszczy Białowieskiej – wydatkowano kwotę 399,7 tys. zł netto;
 - 4.2. Ocena jakości nasion - agar i konduktometria – wydatkowano kwotę 30,1 tys. zł netto;

5. Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 321,1 tys. zł netto;
6. Działania LBG Kostrzyca w zakresie miękkiego rozwoju pracowników (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 52,1 tys. zł netto.

W roku 2021³² LBG Kostrzyca wydatkował środki funduszu leśnego na realizację 9 zadań zebranych w 6 zadań głównych:

1. Realizacja „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew w Polsce na lata 2011-2035” – wydatkowano kwotę 2 051,3 tys. zł netto, w tym:
 - 1.1. Organizacja zbioru oraz przygotowanie do przechowywania z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe – wydatkowano kwotę 976,2 tys. zł netto;
 - 1.2. Przechowywanie z oceną jakości i analizami genetycznymi – zasoby genowe – wydatkowano kwotę 1 075,1 tys. zł netto;
2. Zachowanie zasobów genowych metodą ogrodu botanicznego – utrzymanie Arboretum LBG Kostrzyca – wydatkowano kwotę 302,2 tys. zł netto;
3. Weryfikacja genetyczna plantacji nasiennych (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 189,3 tys. zł netto;
4. Działania badawczo-wdrożeniowe – wydatkowano kwotę 169,7 tys. zł netto, w tym:
 - 4.1. Ocena jakości nasion - agar i konduktometria – wydatkowano kwotę 13,4 tys. zł netto;
 - 4.2. Weryfikacja odporności osobniczej jesionu wyniosłego – wydatkowano kwotę 10,1 tys. zł netto;
 - 4.3. Określenie możliwości przechowywania kriogenicznego plumul dębu bezszypułkowego – wydatkowano kwotę 146,2 tys. zł netto;
5. Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 126,5 tys. zł;
6. Działania LBG Kostrzyca w zakresie miękkiego rozwoju pracowników (również zadanie o tej samej nazwie) – wydatkowano kwotę 30,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 987-1204)

Szczegółową analizą wydatków funduszu leśnego objęto faktury oraz ewidencję księgową za miesiąc marzec w latach 2019-2021 r. (84 numery rejestrowe za 2019 r., 74 numery w 2020 r. oraz 55 numerów w 2021 r.). Badanie rozszerzono o kontrolę wydatków poniesionych na organizację imprez pracowniczych oraz dodatkową opiekę medyczną w całym okresie objętym kontrolą (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 3209-3453)

LBG Kostrzyca w badanym okresie realizował jedno zadanie zlecone przez Dyrektora Generalnego LP pn.: „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce”.

³² Do czerwca 2021 r.

Projekt był realizowany w oparciu o decyzję nr 6 Dyrektora Generalnego LP z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie realizacji projektu rozwojowego pt. „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce”, przez Nadleśnictwa: Sobibór, Włodawa, Barycz, Ruszów, Świętoszów, Szklarska Poręba, Śnieżka, Kamienna Góra, Drygały, Krynki, Waliły, Jedwabno, Szczytno, Spychowo oraz rdLP w: Lublinie, Radomiu, Wrocławiu, Białymstoku i Olsztynie, pod nadzorem Wydziału Ochrony Przyrody DGLP. Decyzja zakładała realizację projektu pomiędzy 1 marca 2017 r. do 31 grudnia 2022 r.

W wyniku rozmów przeprowadzonych przez Dyrektora LBG Kostrzyca oraz Dyrektora Generalnego LP w zakresie włączenia LBG Kostrzyca do ww. projektu, Dyrektor Generalny LP w dniu 23 lipca 2018 r. wyraził zgodę na udział LBG Kostrzyca w realizacji ww. projektu wobec czego, decyzją nr 152 z dnia 14 sierpnia 2018 r. zmienił decyzję nr 6 w zakresie włączenia LBG Kostrzyca do ww. projektu. Dyrektor Generalny LP wskazał odpowiedzialność LBG Kostrzyca w zakresie przyjmowania i przechowywania prób w Banku Genów Cietrzewia oraz wykonywanie monitoringu genetycznego osobników znajdujących się w ośrodkach cietrzewia oraz w nadleśnictwach. Szczegółowy zakres działań LBG Kostrzyca był ustalany z Wydziałem Ochrony Przyrody DGLP. Wydatkowanie środków na realizację zadań było planowane w wydatkach planu finansowo-gospodarczego LBG Kostrzyca od 2019 r. do 2021 r.

(akta kontroli str. 2894-2923)

W okresie objętym kontrolą w LBG Kostrzyca w zakresie zamówień publicznych obowiązywały:

- od 1 stycznia 2015 r. do 1 marca 2021 r. – zarządzenie nr 24/2014 Dyrektora LBG Kostrzyca z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu udzielania zamówień publicznych, na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych”;
- od 2 marca 2021 r. - zarządzenie nr 9/2021 Dyrektora LBG Kostrzyca z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości mniejszej niż kwota 130 000 zł netto”³³.

Zarówno w jednym, jak i w drugim zarządzeniu Dyrektor LBG Kostrzyca wyznaczył trzy progi kwotowe:

- do 10,0 tys. zł netto - stosowanie procedur nie było wymagane;
- powyżej 10,0 tys. zł, do 50,0 tys. zł netto – wskazano jako procedurę właściwą rozeznanie rynku;
- powyżej 50,0 tys. zł – wskazano jako procedurę właściwą zaproszenie do składania ofert.

Dodatkowo, oba zarządzenia przewidywały procedurę udzielania zamówienia publicznego, które może być realizowane tylko przez jednego wykonawcę.

W 2019 r. w LBG Kostrzyca zawarto 62 umowy, w 2020 r. – 50 umów, a w 2021 r.³⁴ – 28 umów, które były finansowane ze środków funduszu leśnego.

Szczegółowym badaniem objęto po dwie umowy z każdego roku (łącznie 6 umów) – po jednej o najwyższej wartości w danym roku (3 umowy) oraz 3 umowy o różnej

³³ SG.270.4.1.2021.

³⁴ Stan na 12 sierpnia 2021 r.

wartości zawarte w latach 2019-2021. Badaniem w zakresie zamówień publicznych objęto umowy:

- 10/ZPP/U/2019 – Usługa sekwencjonowania markera chloroplastowego – umowa na kwotę 97,2 tys. zł brutto – wydatkowano całą kwotę;
- 17/ZmPb/2019 – Całodobowa ochrona bezpośrednia mienia i osób – umowa na kwotę 344,6 tys. zł brutto – wydatkowano kwotę 318,2 tys. zł;
- 8/ZPP/U/2020 – Transmisja konferencji on-line – umowa na kwotę 5,0 tys. zł brutto – wydatkowano całą kwotę;
- 8/ZmPb/2020 – Całodobowa ochrona bezpieczeństwa mienia i osób – umowa na kwotę 259,6 tys. zł brutto – wydatkowano kwotę 178,9 tys. zł;
- 1/ZmPb/2021 – Pielęgnacja zieleni w Arboretum LBG Kostrzyca – umowa na kwotę 154,2 tys. zł brutto – wydatkowano kwotę 44,6 tys. zł³⁵;
- 2/ZPP/U/2021 – Usługa ubezpieczenia zdrowotnego pracowników LBG Kostrzyca – umowa na kwotę 21,7 tys. zł³⁶ – wydatkowano kwotę 7,3 tys. zł³⁷.

W przypadku 2 badanych postępowań stwierdzono nieprawidłowości (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Dyrektor LBG Kostrzyca nie przedstawił dokumentów wskazujących na realizację zadań przy wykorzystaniu środków funduszu leśnego wspólnie z innymi podmiotami niewchodzącymi w strukturę Lasów Państwowych. Ww. zakresie Dyrektor wyjaśnił, że: „(...) w latach 2019-2021 zadania takie nie były realizowane w ciężar funduszu leśnego.”

(akta kontroli str. 2380)

LBG Kostrzyca w ramach zadania głównego pn. „Działalność badawczo-wdrożeniowa”, zadania pn. „Ocena jakości nasion – agar i konduktometria”, współpracował z Instytutem Badawczym Leśnictwa³⁸ w zakresie badań nad konduktometryczną oceną żywotności nasion. IBL realizował swoje działania w oparciu o Decyzję nr 21 Dyrektora Generalnego LP z dnia 8 lutego 2019 r. w sprawie zlecenia Instytutowi Badawczemu Leśnictwa realizacji usługi badawczej pod nazwą „Ocena nasion drzew i krzewów leśnych – monitoring obradzania drzew i jakości nasion ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zastosowania metody konduktometrycznej do oceny żywotności nasion olszy czarnej i innych gatunków przechowywanych w LBG Kostrzyca”.

W zakresie współpracy z IBL Dyrektor LBG Kostrzyca wyjaśnił: „(...) współpraca z Instytutem Badawczym Leśnictwa ma wyłącznie charakter merytoryczny (nie dochodzi z tego tytułu do rozliczeń finansowych LBG Kostrzyca z Instytutem Badawczym Leśnictwa). LBG Kostrzyca realizuje zadanie w ramach własnych planów finansowo-gospodarczych w celu określenia możliwości wdrożenia metody konduktometrycznej do bieżącej działalności jednostki. Koszty realizacji zadania LBG Kostrzyca rozlicza wyłącznie z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych.”

(akta kontroli str. 2897, 2942)

W badanym okresie LBG Kostrzyca otrzymał od innych jednostek LP 28 wyników badań, z czego wykorzystał 7. Pozostała część nie dotyczyła zagadnień związanych z działalnością jednostki.

³⁵ Do dnia 30 czerwca 2021 r.

³⁶ Kwota obliczona na dzień zawarcia umowy dla 38 pracowników.

³⁷ Do dnia 25 czerwca 2021 r.

³⁸ Dalej: „IBL”.

Wyniki badań wykorzystywane przez LBG Kostrzyca, sposób ich wykorzystania oraz uzyskane korzyści przedstawiają się następująco:

1. „Ocena potencjału produkcyjnego plantacji i plantacyjnych upraw nasiennych i optymalizacja ich wykorzystania w planowaniu hodowlanym” – badania wykorzystywane były przy planowaniu i organizacji zbioru oraz wykorzystaniu materiału nasiennego z plantacji nasiennych. Dzięki tym badaniom LBG Kostrzyca pozyskiwał wiedzę z zakresu zysku genetycznego w postaci drzewostanów o wyższej produktywności i jakości, obrót wysokiej jakości leśnym materiałem rozmnożeniowym.
2. „Ocena nasion drzew i krzewów leśnych - monitoring obradzania i jakości materiału siewnego” – komunikaty wykorzystywane były w celu przewidywania urodzaju nasion i organizacji zbioru leśnego materiału rozmnożeniowego. Jako korzyści LBG Kostrzyca wskazał dostęp do ogólnopolskich danych dot. urodzaju nasion, konsultacje merytoryczne w zakresie metod oceny nasion.
3. „Oznaczanie sprawców chorób i szkodników drzew leśnych” – badania wykorzystywane w zakresie informacji o chorobach i uszkodzeniach materiału nasiennego. Dzięki wynikom tych badań LBG Kostrzyca optymalizowało metody postępowania z żołądziami (zbiór, procesy technologiczne, termoterapia, zaprawianie, przechowywanie).
4. „Ośłona naukowa nad realizacją trzeciego cyklu Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu (WISL 2015-2019)” – wykorzystywanie danych z Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu do weryfikacji występowania gatunków drzew i krzewów w ramach planowania i organizacji zbioru materiału rozmnożeniowego oraz do sporządzania krajowych raportów o leśnych zasobach genetycznych. LBG Kostrzyca wskazał na korzyści wynikające z tych badań w zakresie dostępu do aktualnej bazy danych nt. stanu zasobów leśnych w Polsce oraz tempa i trendu zachodzących w nich zmian.
5. „Monitoring lasu - ocena stanu lasów w Polsce” – wykorzystywany do sporządzania krajowych raportów o leśnych zasobach genetycznych. LBG Kostrzyca wskazał na korzyści wynikające z tych badań w zakresie dostępu do aktualnej bazy danych na temat stanu lasów w Polsce oraz tempa i trendu zachodzących w nich zmian.
6. „Ocena i monitoring zmian stanu różnorodności biologicznej w Puszczy Białowieskiej na podstawie wybranych elementów przyrodniczych i kulturowych (kontynuacja)” – wykorzystywanie wyników inwentaryzacji fitosocjologicznej z lat 2017-2018 w działalności LBG Kostrzyca związanej z planowaniem i organizacją zbioru materiału biologicznego chronionych i zagrożonych gatunków roślin. LBG Kostrzyca wskazał na korzyści wynikające z tych badań w zakresie dostępu do bazy danych gatunków roślin Puszczy Białowieskiej, udział pracownika LBG Kostrzyca w szkoleniu dla wykonawców prac fitosocjologicznych.
7. „Ocena stanu różnorodności biologicznej w wybranych nadleśnictwach RDLP Krosno na podstawie wybranych elementów przyrodniczych i kulturowych (kontynuacja)” - wykorzystywanie wyników inwentaryzacji fitosocjologicznej w działalności LBG Kostrzyca związanej z planowaniem i organizacją zbioru materiału biologicznego chronionych i zagrożonych gatunków roślin. LBG Kostrzyca wskazał na korzyści wynikające z tych

badan w zakresie dostępu do bazy danych gatunków roślin na terenie RDLP w Krośnie.

(akta kontroli str. 2384-2394)

W okresie objętym kontrolą LBG nie był kontrolowany w zakresie gospodarowania środkami funduszu leśnego. W roku 2021 r. biegły rewident dokonał badania rocznego sprawozdania finansowego LBG za 2020 r., które nie wykazało nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1203-1217)

Zgodnie z zapisami regulaminu organizacyjnego podstawą gospodarki finansowej LBG Kostrzyca jest plan finansowo-gospodarczy zatwierdzany przez Dyrektora Generalnego LP (§ 4 ust. 4). Dyrektor LBG Kostrzyca kieruje działalnością LBG i ponosi za nią odpowiedzialność (§ 7 ust. 2). Główny Księgowy wykonuje zadania i ponosi odpowiedzialność w zakresie księgowości, finansów, planowania finansowo-gospodarczego, analiz i sprawozdawczości oraz organizuje i sprawuje kontrolę wewnętrzną dokumentów finansowo-księgowych LBG Kostrzyca (§ 26 ust. 1).

(akta kontroli str. 8-32)

W latach 2020 i 2021 Główna Księgowa, po zatwierdzeniu planu finansowo-gospodarczego raz w miesiącu, bądź na żądanie, przysyłała mailowo Dyrektorowi LBG Kostrzyca informację z analizą wykonania planu finansowo-gospodarczego.

(akta kontroli str. 2415-2424)

Nadzór nad m.in. gospodarowaniem środkami funduszu leśnego w LBG Kostrzyca uregulowany został w zarządzeniu nr 12/2011 Dyrektora LBG Kostrzyca z dnia 14 marca 2011 r. w sprawie stosowania Regulaminu Kontroli Wewnętrznej LBG Kostrzyca³⁹.

Zgodnie z ww. regulaminem przedmiotem kontroli wewnętrznej były (§ 2 ust. 5):

- wszystkie czynności, które w swych skutkach mogą wywołać zobowiązania majątkowe jednostki jak np. zamówienie, zlecenie, umowy, porozumienia itp.;
- operacje związane z dysponowaniem rzeczowymi i finansowymi składnikami majątkowymi;
- wszystkie inne operacje gospodarcze związane z działalnością określone planami gospodarczymi, całokształt gospodarki leśnej, zbyty materiałów i usług, transport, budownictwo, usługi bytowe, działalność socjalna i inne;
- skutki i następstwa operacji wymienionych w powyższych punktach.

(akta kontroli str. 2398-2411)

W zakresie kontroli wewnętrznej Główna Księgowa wyjaśniła: „Na bieżąco weryfikuję dokumenty zanim zostaną zaksięgowane na trwałe w systemie SILP Aterm. Zdarza się, że na etapie weryfikacji kont księgowych do sprawozdania wyłapuję błędne księgowania, wówczas podlega ono korekcie, co wiąże się również, jeśli ma znaczenie, z korektą faktury na DGLP. Miesięcznie sporządzane są analizy wykonania zadań pod kątem finansowym. Wówczas weryfikowane są źródła finansowania i kontrolowany jest wtedy plan z wykonaniem. Chociażby za 2020 r.

³⁹ D-021-12/11.

LBG Kostrzyca podlegał badaniu bilansu przez niezależną biegłą rewident, która zatwierdziła bilans i nie wniosła do niego żadnych zastrzeżeń, co dowodzi skuteczności sprawowanej kontroli wewnętrznej.”

(akta kontroli str. 3162)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. LBG Kostrzyca wydatkował środki funduszu leśnego na imprezy pracownicze, co było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

W 2019 r. LBG Kostrzyca zorganizowało imprezę pracowniczą pn.: Spotkanie wigilijne pracowników w ramach narady podsumowującej działalność LBG Kostrzyca (wydatkowano kwotę 3,6 tys. zł, z czego z funduszu leśnego kwotę 2,9 tys. zł) oraz pracownicy LBG Kostrzyca wzięli udział w III Otwartych Mistrzostwach Leśników Dolnego Śląska w Narciarstwie Alpejskim (wydatkowano kwotę 2,5 tys. zł, z czego z funduszu leśnego 2,2 tys. zł). W 2020 r. LBG kostrzyca zorganizował imprezę pracowniczą pn. Dzień Leśnika, na którą wydatkowano kwotę 4,1 tys. zł, z czego z funduszu leśnego kwotę 3,4 tys. zł⁴⁰.

(akta kontroli str. 3157)

Organizacja lub udział przez LBG Kostrzyca w ww. imprezach zostało zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego LP poprzez zamieszczenie ich w załączniku nr 12 do planu finansowo-gospodarczego.

(akta kontroli str. 436, 481)

W zakresie zasadności organizacji (bądź udziału) przez LBG Kostrzyca w ww. imprezach Dyrektor LBG Kostrzyca wyjaśnił: „(...) koszty imprez pracowniczych o integracyjnym charakterze są elementami kosztów uzyskania przychodów, zaś pracownicy uczestniczący w tych imprezach nie są obowiązani korzyści stąd płynących uwzględniać przy rozliczaniu się z urzędami skarbowymi z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. (...) Koszty poniesione na zorganizowanie imprez, (...) były traktowane jako koszty pośrednie. Koszty te przypisywano do kosztów wytworzenia produktu działalności podstawowej oraz do kosztów wytworzenia niektórych produktów działalności drugorzędnych przez LBG Kostrzyca, stosując algorytm ustalania narzutu do kosztów bezpośrednio-wytwórczych. (...) Tak więc w realizacji wspólnego przedsięwzięcia, (...) Leśny Bank Genów Kostrzyca ujmował w fakturach wystawianych dla Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w ciężar funduszu leśnego określoną część kosztów imprez pracowniczych, wynikającą z algorytmu. (...) Należy podnieść, że tradycja Dnia Leśnika organizowanego przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych oraz przez podmioty, będące poprzednikami prawnymi jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, sięga niemal stu lat. Prawie tak samo długą historię mają coroczne spotkania wigilijne (w Lasach Państwowych i we wszystkich jednostkach organizacyjnych funkcjonujących w Polsce w przeszłości i teraźniejszości). Nie może ująć uwadze, że spotkania wigilijne w Leśnym Banku Genów Kostrzyca są zintegrowane z naradami gospodarczymi podsumowującymi kolejne lata działalności tego zakładu. Co się tyczy III Otwartych Mistrzostw Leśników Dolnego Śląska w Narciarstwie Alpejskim (...). Głównym celem wydarzenia była popularyzacja i upowszechnienie aktywnego i rodzinnego wypoczynku na nartach, a także promocja działalności Lasów Państwowych i edukacja leśna społeczeństwa oraz promocja

⁴⁰ Stan na czerwiec 2021 r.

turystyczno-rekreacyjnych walorów terenu Nadleśnictwa Zdroje. Powyższe cele zostały osiągnięte poprzez uczestnictwo w sportowej rywalizacji, zgodnie z zasadami *fair play*.”

NIK nie kwestionuje zasadności organizacji samych imprez pracowniczych, jak również kwestii zaliczania kosztów związanych z nimi do kosztów pośrednich, a jedynie możliwość wydatkowania środków na ten cel ze środków funduszu leśnego, których wydatkowanie w LBG Kostrzyca opiera się o art. 58 ust. 2 pkt 1 uol. W związku z brakiem wykazania przez LBG Kostrzyca związku wydatkowania środków funduszu leśnego na imprezy pracownicze z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, NIK ocenia powyższe działanie jako niezgodne z przywołanym przepisem.

2. LBG Kostrzyca wydatkował środki funduszu leśnego na dodatkową opiekę medyczną, co było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

LBG Kostrzyca zawarł dwie umowy na realizację świadczeń medycznych:

1. umowę o świadczenie opieki zdrowotnej w zakresie medycyny pracy⁴¹ („świadczeń z tytułu Medycyny Pracy w myśl art. 229 § 1 i 2 Kodeksu pracy⁴² oraz art. 6 ust. 1 pkt 2 a i b ustawy o służbie medycyny pracy⁴³ oraz za ubezpieczenie świadczeń z tytułu profilaktycznej opieki zdrowotnej w myśli art. 6 ust. 1 ustawy o służbie medycyny pracy”);

2. umowę grupowego ubezpieczenia zdrowotnego⁴⁴ (zawierające świadczenia wykraczające poza wynikające z pkt 1, których zakres wykraczał poza obowiązki pracodawcy wynikające z Kodeksu pracy oraz ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników PGL LP).

W ponadzakładowym układzie zbiorowym pracy dla pracowników PGL LP w § 13 ust. 3 pkt 4 wskazano, że pracownikom przysługują szczepienia ochronne oraz coroczne badania na obecność przeciwciał w kierunku boreliozy. Dodatkowo zgodnie z § 23c ww. dokumentu pracodawca może zapewnić pracownikom możliwość nieodpłatnego korzystania z usług z zakresu opieki zdrowotnej, udzielanych poza systemem NFZ.

(akta kontroli str. 1458-1496, 2463-2518)

LBG Kostrzyca w badanym okresie ze środków funduszu leśnego, na realizację umowy z pkt. 2 wydatkowała środki w wysokości łącznie 9,3 tys. zł, z czego w 2019 r. kwotę 4,4 tys. zł, w 2020 r. kwotę 3,5 tys. zł, a w 2021 r. kwotę 1,4 tys. zł⁴⁵.

(akta kontroli str. 2667-2891)

Dyrektor LBG Kostrzyca w zakresie zasadności poniesienia wydatków z funduszu leśnego na dodatkową opiekę medyczną w zakresie wspólnych przedsięwzięć jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, o których mowa w art. 58 ust. 2 pkt 1 uol wyjaśnił, że: „(...) koszty opieki zdrowotnej pracowników *merytorycznych* Leśnego Banku Genów Kostrzyca są w sposób bezpośredni odnoszone do kosztów wytworzenia przez LBG Kostrzyca produktów wyjściowych działalności, w tym do kosztów działalności dodatkowej zbywanej przez LBG Kostrzyca na rzecz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w realizacji określonych wspólnych przedsięwzięć (są to wspólne przedsięwzięcia DGLP oraz LBG Kostrzyca), koszty zaś opieki zdrowotnej

⁴¹ Umowa nr 2/ZPPIU/2021 zawarta w dniu 3 lutego 2021r.

⁴² Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.

⁴³ Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy – Dz. U. z 2019 r. poz. 1175, ze zm.

⁴⁴ Umowa nr 1/ZPPIU/2021 zawarta w dniu 3 lutego 2021r.

⁴⁵ Stan na czerwiec 2021 r.

tw. pracowników administracyjnych są odnoszone do kosztów wytworzenia tychże produktów narzutem. Takie postępowanie jest zgodne z ogólnie obowiązującymi regulacjami dotyczącymi rachunku kosztów uzyskania przychodów i LBG Kostrzyca przy kompleksowym planowaniu i ustalaniu faktycznych kosztów zadań merytorycznych nie mógł postępować inaczej oraz konieczności (wynikającej między innymi z regulacji Kodeksu pracy oraz dobrych praktyk zarządczych) zapewnienia prawidłowej opieki zdrowotnej dla pracowników Leśnego Banku Genów Kostrzyca w celu utrzymania ciągłości działalności Leśnego Banku Genów Kostrzyca, w tym w zakresie wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych określonego w art. 58 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w szczególności w zakresie nadzoru nad przechowywaniem zgromadzonych roślinnych i zwierzęcych zasobów genetycznych o dużej wartości przyrodniczej i materialnej (jak to już wyjaśniono, koszty medycyny pracy uwzględnianie są w kosztach związanych z BHP i opieki zdrowotnej uwzględnianie są w kosztach dot. pozostałych świadczeń na rzecz pracowników – zarówno w przypadku kosztów bezpośrednich, jak i w przypadku narzutu administracyjnego).”.

(akta kontroli str. 2455-2518)

NIK nie kwestionuje sposobu kwalifikacji kosztów poniesionych na dodatkową opiekę medyczną obejmującą świadczenia niewynikające z obowiązku pracodawcy, a zasadność wydatkowania środków funduszu leśnego (niezgodnie z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol), a więc źródło z jakiego wydatki te były pokrywane. NIK wskazuje, że w przypadku środków wydatkowanych z funduszu leśnego oprócz właściwego sposobu kwalifikacji kosztów należy wydatkować je zgodnie z celem na jaki zostały przeznaczone. Zapewnienie przez pracodawcę dodatkowej opieki zdrowotnej jest fakultatywne, a więc nie zachodzi niebezpieczeństwo braku możliwości kontynuacji realizacji zadań LBG Kostrzyca bez wliczenia kosztu dodatkowej opieki zdrowotnej. W związku z powyższym NIK ocenia wydatkowanie środków funduszu leśnego na ww. usługi za niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

3. Niewskazanie w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym pn. „Całodobowa ochrona bezpośrednia mienia i osób oraz monitoring obiektów Leśnego Banku Genów Kostrzyca”, języka lub języków w jakich miała być sporządzona oferta, co było niezgodne z art. 41 pkt 10 uzp.

W ogłoszeniu umieszczonym 27 sierpnia 2020 r. na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych⁴⁶ w sekcji IV pkt 6.2. Termin składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, w części pn. Język lub języki, w jakich mogą być sporządzane oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu podano: „>”.

(akta kontroli str. 2280-2295)

Dyrektor LBG wyjaśnił że: „(...) Ogłoszenie o w/w zamówieniu zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych nr 577699-N-2020 z dnia 27.08.2020 r. Ogłoszenie to faktycznie w sekcji IV.6.2. *Informacje administracyjne (...) Język lub języki, w jakich mogą być sporządzane oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu* nie zawierało informacji o języku lub językach, w jakich mogą być sporządzane oferty. Zamawiający przez przeoczenie zamiast w sekcji tej wpisać – *polski* pozostawił znak „>”. Ogłoszenie było wypełniane elektronicznie na formularzu dostępnym na stronie Biuletynu Zamówień Publicznych i Zamawiający nie zauważył, że sekcja IV.6.2.

⁴⁶ <https://bzp.uzp.gov.pl/ZP400PodgladOpublikowanego.aspx?id=d249d>

w/w zakresie nie została prawidłowo wypełniona. Zwłaszcza, że pomimo braku wypełnienia w/w sekcji ogłoszenie zostało przez system przyjęte i zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych. Należy jednak wskazać, iż zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 672 z późn. zm.) język polski jest językiem urzędowym m.in. organów, instytucji i urzędów podległych organom wymienionym w pkt 1 i pkt 3, powołanych w celu realizacji zadań tych organów, a także organów państwowych osób prawnych w zakresie, w jakim wykonują zadania publiczne. Samo więc opublikowanie ogłoszenia o zamówieniu przez Zamawiającego wiąże się z koniecznością stosowania języka polskiego w/w postępowaniu. Brak w sekcji IV.6.2. ogłoszenia o zamówieniu informacji o języku lub językach, w jakich oferty mogą być sporządzane nie miał absolutnie żadnego wpływu na przebieg i wynik w/w postępowania. Zgodnie z art. 9 ust. 2 PZP postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzi się w języku polskim. Przepis ten stanowi zasadę pierwszeństwa stosowania języka polskiego. Z zasady tej wynika obowiązek sporządzenia oferty w języku polskim. Obowiązek sporządzania oferty w języku polskim dotyczy wszystkich wykonawców. Oznacza to, że bez względu na to, czy w ogłoszeniu o zamówieniu zostanie zamieszczona informacja o obowiązku sporządzenia oferty w języku polskim, to i tak zgodnie z w/w przepisem oferta powinna zostać sporządzona w tym języku. (...) Jednocześnie należy wskazać, iż z uwagi na brak w ogłoszeniu o zamówieniu informacji o języku, w jakim ma zostać sporządzona oferta nie wpłynęło do Zamawiającego w toku postępowania żadne pytanie od wykonawcy w celu doprecyzowania tych informacji i wskazania języka, w jakim mają być składane oferty. Ponadto należy nadmienić, iż w postępowaniu zostało złożonych 8 ofert, a każda z nich została złożona w języku polskim. Brak w/w informacji w ogłoszeniu zamówieniu nie wpłynął na odrzucenie oferty w przedmiotowym postępowaniu, ani nie skutkowało skorzystaniem ze środków ochrony prawnej przez wykonawców w nim uczestniczących.”.

(akta kontroli str. 2447-2454)

Zdaniem NIK brak wskazania języka/języków, w jakim miała być sporządzona oferta było działaniem niezgodnym z art. 41 pkt 10 uzp. Dodatkowo, zdaniem NIK bez znaczenia pozostaje fakt, iż na terenie Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski oraz to, że zgodnie z art. 9 ust. 2 uzp postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzi się w języku polskim, bowiem art. 41 uzp wskazując elementy, które jako wymagania minimalne powinny znaleźć się w ogłoszeniu, wymienia w pkt. 10 język lub języki w jakich oferty mają być składane.

4. Wskazanie w ogłoszeniu o zamówienie publiczne pn. „Pielęgnacja zieleni w Arboretum Leśnego Banku Genów Kostrzyca”, jako jedno z kryteriów oceny ofert „termin płatności”, mimo braku związku kryterium z przedmiotem zamówienia, co było niezgodne z art. 241 1 i ust. 2 nuzp.

W dniu 19 marca 2021 r. Dyrektor LBG Kostrzyca będąc kierownikiem zamawiającego zatwierdził ogłoszenie o zamówieniu w trybie podstawowym, zawierające kryteria oceny ofert: 60% „cena” oraz 40% „termin płatności”.

W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego Dyrektor LBG Kostrzyca zawarł z wykonawcą umowę o wartości 154,2 tys. zł.

(akta kontroli str.1884-1892, 1908-1950)

Dyrektor LBG Kostrzyca wyjaśnił, że: „(...) w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonym w trybie podstawowym bez negocjacji

pn. *Pielęgnacja zieleni w Arboretum Leśnego Banku Genów Kostrzyca* na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (...) Zamawiający jako dodatkowe kryterium obok ceny zastosował – *termin płatności*. (...) Zamawiający pragnie podkreślić, iż nowa ustawa PZP obowiązuje dopiero od dnia 1 stycznia 2021 r., a postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego pn. *Pielęgnacja zieleni w Arboretum Leśnego Banku Genów Kostrzyca* zostało wszczęte w dniu 19 marca 2021 r. i było jednym z pierwszych postępowań wszczynanych przez Zamawiającego na podstawie nowej ustawy PZP. Zamawiający przygotowując więc przedmiotowe postępowanie wg swojej najlepszej wiedzy stosował przepisy nowej ustawy PZP, w tym określał kryteria oceny ofert. Ustanawiając kryterium oceny dotyczące terminu płatności Zamawiający miał na uwadze przepisy nowej ustawy PZP, które nie różniły się w istotnym stopniu od przepisów dotyczących kryteriów oceny obowiązujących pod rządami SPZP. Wszczynając kolejne postępowania Zamawiający będzie miał na uwadze, iż kryterium to budzi sporo kontrowersji i dlatego, aby uniknąć zastrzeżeń w tym zakresie zaprzestanie jego stosowania (...).”

(akta kontroli str. 2447-2454)

Zdaniem NIK wskazanie jako kryterium oceny ofert „termin płatności”, które nie posiadało związku z przedmiotem zamówienia, było działaniem niezgodnym z art. 241 ust. 1 i 2 nuzp. Ponadto NIK za bezzasadną uważa wskazaną przez Dyrektora LBG Kostrzyca okoliczność wprowadzenia nowej ustawy, ponieważ od momentu wydania nowych przepisów do wszczęcia postępowania minęło ponad 1,5 roku, co dawało możliwość właściwego przygotowania się do jej stosowania.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że wydatkowanie środków funduszu leśnego w LBG Kostrzyca, poza przypadkami wymienionymi w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” przebiegało prawidłowo.

Krytycznie ocenić natomiast należy kwalifikowanie przez LBG Kostrzyca w ciężar funduszu leśnego kosztów na dodatkową opiekę medyczną (fakultatywną) w wysokości łącznie 9,3 tys. zł oraz na organizację/udział imprez pracowniczych w łącznej wysokości 8,5 tys. zł, a także nieprzestrzeganie w 2 z 6 badanych postępowań zapisów uzp i nuzp.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Zwrot do DGLP, ze środków innych niż pochodzących z funduszu leśnego, środków funduszu leśnego wykorzystanych na organizację imprez pracowniczych oraz dodatkową opiekę medyczną (fakultatywną) za 2021 r.
2. Zaprzestanie finansowania przez LBG Kostrzyca ze środków funduszu leśnego organizacji/uczestnictwa w imprezach pracowniczych oraz dodatkowej opieki medycznej (fakultatywnej).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 12 listopada 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
z up.

p.o. Wicedyrektor
Dariusz Bojanowski

Kontroler
Andrzej Szymczyk
Specjalista kp.